

В. В. ВЛАДИШЕВСЬКА,
*асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів
та адвокатури Національного університету
«Одеська юридична академія»*

АДВОКАТ-ЗАХИСНИК ТА ПРОКУРОР-ОБВИНУВАЧ: ЕТИКА ВЗАЄМОВІДНОСИН У СУДІ

Серед взаємовідносин, що складаються між суб'єктами кримінально-процесуальної діяльності, особливий інтерес представляють відносини між адвокатом-захисником та прокурором-державним обвинувачем. В основі цих відносин лежить беззаперечний факт: що при різних процесуальних функціях захисник і обвинувач служать одній спільній справі — надають допомогу в здійсненні правосуддя та у встановленні істини у справі.

Розбіжності в позиціях між захисником і прокурором у конкретному кримінальному провадженні — це не виняток, а звичайне явище, яке обумовлене розходженням виконуваних ними процесуальних функцій. Варто зауважити, що відносини між ними будуються на суворому дотриманні, наданих кожному прав і покладених обов'язків, закріплених у низці нормативно-правових актів. Зокрема, до таких актів можна віднести Конституцію України, Кримінальний процесуальний кодекс України, Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Закон України «Про прокуратуру», Правила адвокатської етики, Кодекс професійної етики та поведінки працівників прокуратури.

У юридичній науці існує чимало визначень, що слід розуміти під етикою професійних суб'єктів кримінального судочинства. Доволі красномовно й вдало це поняття описав І. М. Козьяков: «Це відгалуження юридичної етики, вчення про сприйняття і втілення норм моралі в умовах специфічної діяльності суддів, прокурорів, слідчих, адвокатів, про дотримання моральних принципів у розслідуванні та розв'язанні різних судових справ» [1, с. 40].

Правила адвокатської етики та Кодекс професійної етики та поведінки працівників прокуратури зобов'язують адвокатів і прокурорів у судовому процесі дотримуватися взаємоповаги, усвідомлюючи важливість спільних завдань щодо утвердження в суспільстві верховенства права та законності. У взаємовідносинах між собою та іншими учасниками судового процесу дотримуватися ділового стилю спілкування, бути стриманими, коректними, тактовними. Реагувати на неправильні дії або

вислови осіб, які беруть участь в судовому засіданні, лише у формах, передбачених законом (заяв, клопотань, скарг тощо).

Перебуваючи у судовому засіданні, адвокат та прокурор мають бути стриманими один до одного та не демонструвати перед присутніми свої емоції або негативне ставлення. Також вказані учасники процесу не повинні допускати образливих реплік, утримуватися від поведінки або будь-яких дій чи висловлювань, що можуть призвести до виникнення конфліктних ситуацій під час розгляду справи, а навпаки — поводитися гідно і коректно, тим самим не проявляючи неповагу до суду. Учасники судового процесу повинні постійно дбати про свою етичну поведінку в суді, формувати такі якості, як самоконтроль, тактовність, емоційну спрямованість, дисциплінованість.

Взаємовідносини між адвокатом-захисником та прокурором-обвинувачем у судовому процесі повинні відповідати високим стандартам професійної поведінки з метою зміцнення довіри та поваги у громадянського суспільства до правосуддя.

З огляду на вищезазначене, слід погодитись із позицією В. В. Долежана щодо доцільності внесення доповнень до Правил адвокатської етики.

Зокрема, внести зміни до ст. 43 Правил адвокатської етики, виклавши її в такій редакції: «Дотримуватись принципу незалежності та пріоритетності інтересів клієнта при виконанні своїх обов'язків як захисника і представника, адвокат має бути наполегливим і принциповим у відстоюванні інтересів клієнта у процесі досудового розслідування і в суді, не поступатись його інтересам в інтересах збереження приязних стосунків з органами розслідування, органами прокуратури і суддями...» і далі за текстом[2, с. 426—428].

Список використаної літератури

1. *Основи професійної етики та поведінки прокурорів* / за заг. ред. І. М. Козькова. — С. 40.
2. *Долежан В. В. Проблеми гармонізації відносин між адвокатом-захисником і прокурором-обвинувачем у судовому процесі* / Долежан В.В. // *Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє: Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Одеса, 10 листопада 2017 р.) / відп. ред. Н. М. Бакаянова, Є. С. Хижняк. — Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2017. — 792 с.